

Pirtin Klubin keskustelukerho

Espoo 1.11.2018

Varatuomari Arjo Suonperä

**Sipilän hallituksen sovintoesitys
irtisanomissuojan heikentämisestä
pienyryyksissä tehdystä lakihankkeesta
syntyneen laajan työtaistelutilanteen
laukaisemiseksi.**

Keskustapuoluevetoinen Sipilän hallitus on ilmoittanut antavansa alle 20 työntekijän pienyritysten osalta työsopimuslain henkilöperusteista irtisanomista helpottavan lakiesityksen, joka hallituksen varsin oudolta kuulostavan käsityksen mukaan lisäisi näiden pienyritysten haluja työllistää enemmän työntekijöitä. Näin maan hallitus on sanonut luovansa kymmeniä tuhansia uusia työpaikkoja.

Ay-liikkeen kaikki kolme keskusjärjestöä ovat ilmoittanut jyrkästi vastustavansa tällaista eriarvoistavaa lakihanketta ja ilmoittaneet ryhtyvänsä hankkeen johdosta laajoihin poliittisiin työtaistelutoimiin hanketta vastaan, kuten ylityö- ja vuoronvaihtokieltoihin ja lopulta uhkana ovat olleet määräaikaiset useamman päivän lakot isoilla toimialoilla.

Sipilä ja Orpo ovat kauhistelleet ay-liikkeen työtaistelutoimia ja pitäneet niitä ylimitoitettuina pieneksi katsomansa lakihankkeen johdosta ja katsoneet, että työtaisteluilla paremminkin tuetaan johtavan oppositiopuolueen tulevaa vaalikampanjaa.

Sipilän lakihankkeen taustalla on ollut Sipilän halu tukea kepu-johtoista Suomen Yrittäjät järjestöä, jonka jäseninä ovat pienyritykset eivät ole mukana tes-neuvotteluissa eivätkä sidottuja alansa työehtosopimukseen, mutta haluaisivat laajentaa paikallista sopimisoikeutta siten, että näissä yrityksissä voitaisiin henkilöstön jonkin edustajan kanssa tehtävällä paikallisella sopimuksella poiketa alan työehtosopimusmääräyksistä, joita tällaiset työnantajat työehtosopimusten yleissitovuuden perusteella ovat muutoin velvollisia noudattamaan.

Eräiden tietojen mukaan Sipilän aikoman lakihankkeen lakiteksti ja perustelut on jopa suurin piirtein kirjoitettu sanotun yrittäjäjärjestön edustajien toimesta.

Oikeudelliset ulkopuoliset asiantuntijat ovat arvostellee lakihanketta perustuslain ja EU:n perussopimuksen ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen vastaiseksi, kun siinä asetettaisiin työntekijät eriarvoiseen asemaan irtisanomissuojan osalta yrityksen koon perusteella. Samoin on arvosteltu sitä, että lakihanke sekoittaa henkilöperusteiseen irtisanomissuojaan kollektiivisen irtisanomissuojan elementin, jonka jälkeen ei kyse enää olekaan henkilöstä eli irtisanottavasta työntekijästä johtuvasta irtisanomisesta, jolloin uusi irtisanomissuojaa heikentävä säännös olisi ristiriidassa työsopimuslain irtisanomissuojajärjestelmän kokonaisuuden kanssa ja siinä mielessä vähintäänkin huonoa lainsäädäntötekniikkaa.

Selvästikin yleinen mielipide on asettunut tässä kysymyksessä poliittisilla lakoilla hanketta vastustavan ay-liikkeen puolelle. Sipilän tukijat ovat puolestaan esittäneet vaatimuksia poliittisten lakkojen voimakkaasta rajoittamisesta, EK:n toimitusjohtaja Häkämies on jopa esittänyt, että poliittiset lakot pitäisi kieltää työaikana ja niitä saisi käyttää vain vapaa aikana. Tämä täysin hullulta tuntuva esitys perustunee siihen, että kun poliittisten lakkojen luvallisuus on yleensä perustettu perustuslain ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen suojaamaan kokoontumisvapauteen, niin on haluttu kosmeettisesti näyttää, ettei yrityspuolella nyt sentään koko kokoontumisvapautta haluta kieltää, että eihän tässä nyt vielä mihinkään diktatuuriin oltaisi menossa.

Kepulla on ollut takanaan jo pitkä linja yritystä nujertaa maasta ay-liikkeen vaikutusvalta. Tunnettu esimerkki tästä oli pääministerinä toimineen Juhani Ahon ajama työelämäuudistushanke, joka niin ikään sai ay-liikkeen takajaloilleen ja toinen näyttävä etappi tällä tiellä on tietenkin ollut Sipilän itsensä hallituksensa kanssa ajama leikkauspolitiikka, jonka osana Sipilä julisti toteuttavansa työmarkkinoille ns. pakkosovinnon eduskunnan säätämällä lailla, jos ay-liike ei tekisi sellaista kokonaisratkaisua, joka toisi valtionalouteen vuositasolla noin 2 miljardin euron säästöt. Pakkosovinnolla olisi näyttävästi osoitettu kaikelle kansalle, kuinka ay-liikkeen aika on ohi ja että sen asemesta jatkossa poliittiset päättäjät määräävät valtakunnassa myös palkoista ja työehdoista, kuten työaikasäännöstelystä.

AY-liikkeen johto taipui tämän pakkosovintouhan edessä tekemään historiallisesti heikoimman keskusjärjestösopimuksen, jolla Sipilän vaatimia säästöjä väitettiin tuotettaman mm. sillä, että palkankorotukset olivat paremminkin nollalinjaa ja sen lisäksi työntekijät joutuivat tekemään vuodessa 3 päivää työtä palkatta eli pidentämään työaikaansa ilman palkkaa tai leikkaamaan esim. lomarahojaan vastaavan määrän saavuttamiseksi.

Vaikka Sipilä oli sanonut, että Kikyillä vältettäisiin kaavailut pakkosovinnon tarkoittamat ja hallituksen muuten suunnittelemat leikkaukset yhteiskunnan tukiin ja palveluksiin, niin kohta hallitus kuitenkin kuritti työttömiä ns. aktiivimalli I:n hankkeella, jolla työttömyyskorvauksia leikattiin niiltä, jotka eivät mallin mukaisesti osoittaneet riittävää aktiivisuutta pyrkimyksissään päästä takaisin töihin. Lisäksi Ay-liike oli jo sitä ennen suostunut eläkeuudistukseen, jossa eläkkeelle pääsyikää nostettiin.

Kun nyt Sipilä esitti irtisanomissuojankin heikentämistä pienyrityksissä, ay-liike syystäkin katsoi, että Sipilä yrittää pala palalta nakertaa ay-liikkeen vaikutusvallan ja tes-järjestelmän maasta olemattomiin ja siksi nyt oli aika panna kova kovaa vastaan tällaisen toimintamallin torppaamiseksi.

Ay-järjestöjen poliittinen lakkoliikehdintä kasvoi jo niin näyttäväksi ja voimakkaaksi, että Sipilän hallituksen oli pakko tehdä väistöliike estääkseen uhkaavan suuren työpäivien mittaisen työtaistelun toteutumisen ja hallituksen budjetin odotusten romuttumisen.

Sipilä esittikin kompromissiksi, että hänen lakihankkeensa lakipykälästä poistettaisiin 20 työntekijän raja, (Sipilä oli jo aikaisemmin alentanut rajan 10 työntekijään ja jopa äänestytännyt eduskunnalta hallitukselleen luottamuslauseen työllisyyden hoidossa, jonka hoidon yhtenä osana markkinoitiin tätä irtisanomislakihanketta, vaikka koko lakia ei ollut vielä eduskunnalle edes annettu), ja pykälään tulisi vain nimenomainen maininta, että yrityksen koko otettaisiin huomioon irtisanomisperusteen kokonaisharkinnassa. Samalla kuitenkin ilmeisesti lakihankkeen perustelut olisivat jääneet ennalleen ja aiheuttaneet sen, että niissä irtisanomisoikeudenkäynneissä lakia soveltavat tuomarit olisivat ottaneet irtisanomissuojan alenemisen huomioon lakiperustelujen kautta ja sitä näin mutkan kautta noudattaneet, jolloin kuitenkin olisi Suomeen syntyneet kahdet eri työmarkkinat irtisanomissuojan osalta ja sama kahtiajako olisi jatkossa voinut helposti laajentua muihinkin työehtoihin.

Niinpä ay-liike sanoi vain keskeyttävänsä työtaistelutoimensa ja vaativansa, että lakihankkeen perusteet kirjoitettaisiin kolmikantayhteistyönä uusiksi.

Kolmikantayhteistyön palauttaminen entiseen arvoonsa on kuitenkin ehkä vaikeaa senkin vuoksi, että työntekijien keskusjärjestö EK on vuorineuvosportaansa vaatimuksesta muuttanut sääntönsä sellaisiksi, ettei se voi oikeastaan enää tehdä keskusjärjestösopimuksia, joka oli vuorineuvosportaan keino lopettaa osaltaan ay-liikkeen veto-oikeus lainsäädäntöön työmarkkinoilla eli kolmikantayhteistyö.

Sipilä julisti itsensä jo suorastaan riidan voittajaksi, kun oli saanut ay-liikkeen keskeyttämään uhkaavien lakkojen toimeenpanon, mutta kolmikantayhteistyön ja perustelujen uudelleen kirjoittamisen osalta hän antoi epäselviä ja vältteleviä vastauksia.

Tässä vaiheessa ei siis vielä ole selvillä, millaiset perustelut lakihankkeelle tulevat ja kenen toimesta, mutta Suomen Yrittäjät, joka on ainoa kepulainen työmarkkinajärjestö, pysyvät työmarkkinoilla sen häirikkönä ja ulkoradalla, joka saa aikaa paljon puhetta ja rähinää, muttei tuloksia, joka tulos siltä osin vastaa niin EK:n kuin ay-keskusjärjestöjenkin tahtoa.

Kun toisaalta ilman perustelujakin se, että itse lakitekstiin kirjoitettaisiin nimenomainen kollektiiviperustetta kuvaava vaatimus yrityskoon huomioonottamisesta irtisanomisperusteen kokonaisharkinnassa henkilöperusteisen irtisanomissuojan osalta, merkitsisi irtisanomissuojan heikentymistä pienemmissä yrityksissä ja kaksien työmarkkinoitten avaamista lainsäätäjän toimesta ja kun ay-liike pitkä tämän riitelyn aikana julisti ettei sille käy kuin Sipilän lakihankkeen poisvetäminen, ettei ay- liike, jos se Sipilän sovinnon hyväksyy, voi katsoa itseään voittajaksi tässä riidassa, vaan pelkästään pienen osatorjuntavoiton saajaksi siinä pitkään jatkuneessa väitettyjen torjuntavoittojen sarjassa, joka jatkuessaan yhä murentaa ay-liikkeen vetovoimaa ja vaikutusvaltaa. Ja kaikki se vielä tilanteessa, jossa täysi voittokin oli juuri tapahtamassa ay-liikkeen syliin! Ajatus siitä, että lakimuutos sovinnon tapaan kirjoitettuna voisi parantaa ns. isoissa yrityksissä irtisanomissuojaa, voi teoriassa näyttää oikealta, mutta reaalielämässä tuskin toteutuisi.